

Universal Declaration of Human Rights - Komi-Permyak

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

Морт правозэлӧн быдӧс мирись ӧтласа декларация

Примитӧм и паськыта юӧртӧм Генеральной Ассамблеялӧн 217 А (111) резолюцияӧн декабрь 10 лунӧ 1948 годӧ

Кыводз

Медбы тӧдны, что морт семьянсь быд членлӧн эм аслас достоинство, а сылӧн ӧткодь да мырддьыгӧм правозз лоӧ воля, справедливость да лӧнь олан понда основаӧн; медбы тӧдны, что морт правозз нем туйӧ пуктӧм вайӧтс ни умӧль, кӧда морт увтырлӧ оз сет овны совесть сьӧрт, и что сэтшӧм мирьс, кытӧн отирыс пондас авйыны да сернитны повтӧг, а овны нуждатӧг, лоас сьӧлӧмсянь керӧм быдӧнныс понда; и

медбы тӧдны, что колӧ керны быдӧс, медбы мортлӧн пра-возз дозирайтсисӧ законӧн и эз адззиссӧ могтез мортислӧ лэбтисны паньгт умӧля видзӧмлӧ да дзескӧтӧмлӧ; и

медбы тӧдны, что пыр колӧ отсавны отиррезлӧ ӧртасӧмын; и

медбы тӧдны, что Йнтӧм Нациязлӧн народдз гижисӧ вын мортлсь медыджыт правозз, вылына лэбтисӧ личностьл дон, мужиккеслсь да иньказслсь ӧтыжда правозз и кутчисисӧ эшӧ ёнжыка отсавны социальной прогресс да вольной олан бурсьӧтӧмын; и

медбы тӧдны, что членнэз-государствозз кӧсйисисӧ отсавны Нациязлӧн Йнтӧм Чукӧрлӧ ӧтласа уджын, ӧтамӧд коласын морт правозз сьӧрт бытшӧма да вольной оломьн; и

медбы тӧдны, что энӧ правозсӧ да свободаэсӧ позьӧ тырмӧ пыртны оланас дзир сэк, кӧр быдӧнныс вежӧртӧны нылсь ыджыт донсӧ,

ГЕНЕРАЛЬНОЙ АССАМБЛЕЯ паськыта юӧртӧ этӧ морт правоззслсь быдӧс мирись ӧтласа декларациясӧ кыздз задача, кодӧ керны колӧ вынтӧтчyny быд отирлӧ и государстволӧ сйӧн, медбы быд мортис и быд общественной этӧ Декларациясӧ юрын ӧрӧгтӧг видзтӧн, просвещеннӧ да велӧтчӧм увья вынтӧтчисӧ керны быдӧс, медбы донтны энӧ правозсӧ да свободаэсӧ, пыртны нйӧ оланӧ национальнӧ да отиррезлӧн ӧтласа прогрессивной празниккесӧ Чукӧрис членнэз-государствоззлӧн быд отиррезӧн бытшӧма примитӧмӧн.

1 гижӧт

Быдӧс отирыс чужӧны вольнойезӧн да ӧткоддезӧн достоинствоын да правоззын. Нылӧ сетӧм мывкыд да совесть овны ӧтамӧдныскӧт кыздз воннэзлӧ.

2 гижӧт

Быд мортлӧ бӧрийсytӧг сетсӧны быдӧс правозз да эз, кӧдна висьталӧмӧсь эта Декларациян, кытшӧм бы эз вӧв раса, кучиклӧн рӧм, пол, кыв, енӧ веритӧм, политической да модик вежӧр, национальной нето социальной нетӧм, имущество да сословие.

Сдз жӧ оз позь торйӧтлыны политической, правовой нето страналӧн международной статус увья, нето сьӧрт, кытӧн олӧ мортис, ась эта территорияс вольнӧ кинкӧ увтын, аснас оз веськӧтлы нето кыздз-нибудь мӧднӧж элӧтӧм суверенитетын.

3 гижӧт

Быд мортлӧн эм право овны дзескӧттӧг да вӧрзбӧттӧг.

4 гижӧт

Некинӧс оз позь видзны рабствоын нето пӧдан сайын; раб видзӧм да раббезӧн вузасьӧм оз вермӧ вӧвны миян оланын.

5 гижӧт

Некинӧс оз вермӧ пытайтны, уськӧтны мортгылсь достоинство умӧль мог нето наказаннӧ пыр.

6 гижӧт

Быд мортлӧн, кытӧн бы сия эз вӧв, эм право лыддыны асьсӧ праволӧн субъектӧн.

7 гижӧт

Мийӧ быдӧнным законыс одзын ӧткодьӧсь и ӧтмоза дорйӧмӧсь. Миян быдӧннымлӧн эта Декларация сьӧртӧ право дорйыны асьнымӧс быдӧс умӧльсянь, кинсянь бы сия эз лок.

8 гижӧт

Быд мортлӧн эм право бергны аслыс ӧштӧм правозз, кӧдна сетӧмӧсь сылӧ конституцияӧн нето законӧн, тӧдчана национальной суддзын.

9 гижӧт

Некинӧс оз позь законтӧг арестуйтны, кутны нето вӧтлыны.

10 гижӧт

Быд мортлӧн, кӧр сийӧ винитӧны уголовной статья сьӧртӧ, право тӧдны справедливой независимой судын ассис правозз да обязанносттез и эм я мыйкӧ сэтшӧмыс, мед сийӧ винитны.

11 гижӧт

1. Быд морт, кӧр сийӧ винитӧны умӧльын, вермӧ лыддисьны правӧн сэтчӧдз, кытчӧдз сылсь умӧль керӧмсӧ законнӧ оз мыччав осьта суд, кытӧн мортгылсӧ сетсьӧ быдӧс дорйӧт понда.

2. Некинӧс оз позь судитны мый понда бы эз вӧв, ежели эта коста керӧмась национальной закон нето быдӧс отиррезлӧн право сьӧртӧ нем умӧльыс эз вӧв. Оз вермы сӧдз жӧ мыжйӧмыс сьӧкытжыкӧн сысса, кӧда вермис лоны сетӧм умӧль керӧмыс коста.

12 гижӧт

Некин оз вермы дзугны мортгылсь ассис да семейной вӧрзбӧтны сылсь оланин, честь да бур ним. Быдыслӧн эм право сайӧвтны асьсӧ вӧрзбӧтлӧммесянь законӧн.

13 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право вольноя ветлӧтны и бӧрйыны аслыс горт кӧть кытшӧм государстоын.

2. Быд морт вермӧ мунны йӧз и аслас странаис и бергны аслас странаӧ бӧр.

14 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право дзебсисьны вӧтлӧмсянь мӧдӧк странаэзын и овны сэтчин.
2. Эта правоыс ӧшӧ сэк, кӧр мортсӧ кошшӧны не политической преступленнӧ понда, а мӧдӧк умӧлись, мыйыс мунӧ паныт Нациязлӧн Йитӧм Чукӧрлӧн принципезлӧ да могезлӧ.

15 пӧжӧт

1. Быд мортлӧн эм право гражданство вылӧ.
2. Некинлсь оз вермӧ весись мырддыны гражданство нето правосӧ вежны сйӧ.

16 пӧжӧт

1. Мужиккез да иньказз, кӧдна лыддисьӧны полетнӧйезӧн, вермӧны гӧтрасьны, керны семья, кытшӧ бы нылӧн раса, национальность нето религия эз вӧ Нылӧн эмӧсь ӧткодь правозз гӧтрасьны, ӧтлаын овны и торйӧтчыны.
2. Гӧтрасьны позьӧ дзир сэк, кӧр кыкнан мортис олӧны бы ӧтлаын.
3. Семья – этӧ учӧтик, но донна колана торок отирыслӧн, и отирыслӧ да государствовыслӧ колӧ дорйыны сйӧ.

17 пӧжӧт

1. Быд мортлӧн вермас лоны имущество кызз аслас, сӧдз и ӧтласа.
2. Некинлсь оз позь мырддыны имуществосӧ астӧгъяс.

18 пӧжӧт

Быд мортис вермӧ асмоснас авйыны, совеститчыны да ны енлӧ; эта правоыс сетӧ вежны ассит ен, мӧднеж вежӧртны олан, ӧтнатлӧ и ӧтлаын мӧдӧккезкӧт донтны кӧть кытшӧм енӧс да ассиныт арт, велӧтчыны, юрбитны да чӧлӧтны религиознӧй да ритуальнӧй обряддз йӧз дырни нето дзир аскӧттят.

19 пӧжӧт

Быдыс вермӧ артавны асмоснас и кӧть кытӧн баитны эта йылсь йӧзлӧ; эта правоыс сетӧ мортислӧ воля овны аслас юрӧн, повтӧг кошшыны, адззыны да новйӧтны омӧн юӧ да ассис арттэз кызз сия только кужӧ и кытшӧм бы границаэз сайын эз вӧв.

20 пӧжӧт

1. Быд мортлӧн эм право ӧксыны ӧтлаӧ да бытшӧма сӧрнитны, а сӧдзжӧ йитсыны чукӧррезӧ.
2. Некинӧс оз позь вынӧн пыртны кытшӧм-либо чукӧрӧ.

21 пӧжӧт

1. Быд мортислӧн эм право веськӧтлыны аслас странаӧн веськыта нето вольтӧя бӧрйӧм йӧз пырйӧт.
2. Быд мортис вермӧ ӧтмоза керны аслас странаын государственнӧй
3. Отирлӧн воляыс, тшӧктӧмыс – эм юралссез властьлӧ основа; эта воляыс мыччассьӧ выборрезын, кӧ чӧлӧтсьӧны быдӧс отирӧн и ӧткодя бӧрьян право сӧртп гусьӧна голосуйтӧмӧн нето мӧднеж, но тожӧ свободнӧя голосуйтӧмӧн.

22 пӧжӧт

Быд мортлӧн, кызд общественлӧн членлӧн, эм право социальнӧй отсӧт вылӧ, вылына видзны ассис достоинство, свободнӧя зорӧтны личность экономической, социальнӧй да культурнӧй сфераэзын национальнӧй уджӧн, отиррез коласын ёртасьомӧн да быд государстволӧн структура да вермӧм съӧрти.

23 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право уджавны, свободнӧя бӧрйыны удж, корны уджын бытшӧм да справедливӧй условиеэз, дорйисыны, медбы уджсис эз чапкӧ.
2. Быд мортлӧн эм право ӧткодь удж понда ӧткодь вештӧм вылӧ, кытшӧм-либo дискриминациятӧг.
3. Быд уджалсь мортлӧн эм право бытшӧм да справедливӧй вештӧм вылӧ, медбы сия ачыс и сылӧн гортиссес вермисӧ овны достоиннӧя, а кӧр ковсяс, адзисӧ мӧдк социальнӧй отсӧт.
4. Быд морт вермӧ аркмӧтны профессиональнӧй чукӧ да пырны эна профессиональнӧй чукӧррезӧ асьсӧ дорйӧм понда.

24 гижӧт

Быд мортлӧн эм право шоччисыны, корны, медбы уджыс дырӧв эз кыссы и кадсь кадӧ вӧл сетӧм вештана отпуск.

25 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право сэтшӧм олан вылӧ, кӧр тырмис бы сӧян, паськӧм, вӧл бы оланин, шогӧттэзсь веськӧтӧм, колана социальнӧй отсӧт, кӧр ачыс мортыс и сылӧн гортиссес олсӧ бы шогавтӧг да бура, сӧдзжӧ эм право отсӧт вылӧ, ежели мортыс ӧнгтис удж, пондс шогавны, лонс инвалидӧн, кольччис ӧтнас нето сылӧ немӧн лонс овны не ас кузяас.
2. Кага вайӧм да челядь зорӧтӧм сетӧны право бытшӧм дозирайтӧм да отсӧт вылӧ. Быд челядӧклӧн, кӧдна чужисӧ гижсьӧм ай-мамлӧн нето гижсьытӧг, эм ӧткодь социальнӧй дорйӧт.

26 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право велӧтчyny. Колӧ керны быдӧс, медбы кӧть начальнӧй да общӧй образованнӧ вӧлсӧ вештисьтӧг. Начальнӧй образованнӧе быдӧнныс понда лӧӧ обязательнӧйӧн. Технической да профессиональнӧй образованнӧе сетсьӧ быдлӧ, ӧтмоза сетсьӧ быд мортыслӧн сы вермӧм съӧрти и высшӧй образованнӧе.
2. Мортсӧ колӧ велӧтны сы понда, медбы бура зоралс сылӧн личность, содс уваженнӧ сылӧн правоз да свободаэз дынӧ. Велӧтчӧмыс отсалӧ вежӧртны ӧтамӧдӧс, керӧ мортсӧ небытӧн, отирресӧ ёртасьӧтӧ, отсалӧ йнтсыны раса да енлӧ веритӧм съӧрти чукӧррезлӧ, а Нацияэзлӧн Йнтӧм Чукӧрлӧ керны да дорйыны бытшӧм лӧнь олан.
3. Ай-мамлӧн эм приоритет бӧрйыны, кытӧн ны поснит челядлӧ велӧтчyny.

27 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право пуктыны пай ӧтласа культурнӧй оланӧ, гажӧтчyny искусствоӧн, зорӧтны научнӧй прогресс да тӧдны сылсӧ быдӧс бурсӧ.
2. Быд мортлӧн эм право дорйыны ассис моральнӧй да материальнӧй вермӧммез, кӧдна шедтӧмӧсь сыӧн кыз авторӧн научнӧй, литературнӧй нето художественнӧй уджӧн.

28 гижӧт

Быд мортлӧн эм право социальнӧй да отиррез коласын примитӧм порядок вылӧ, кӧда съӧрти эта Декларацияын гижӧм правоз да воляэс вермасӧ быдсӧн лоны пыртӧмӧсь оланӧ.

29 гижӧт

1. Быд мортис видзё кыв отир одзын, кӧда ӧгнас вермӧ сетны сылӧ вольнӧя да быгшӧма зоравны.
2. Быд мортлсь правосё да волясӧ законыслӧ колӧ джендӧтны дзир сы понда, медбы не ӧшгыны правосё да свободаёсӧ мӧдикезлӧ, а демократическӧй йӧз коласас вылына видзсис мораль, вӧл дзугсьытӧм да бур олан.
3. Эна правосэс да воляыс оланын некӧр оз вермӧ мунны паныт Нацияэзлӧн Йитӧм Чукӧрлӧн принципнезлӧ да могтезлӧ.

30 пӧжӧт

Нем эта Декларацияын оз вермы лоны вежӧртӧм сӧдз, быгьтӧ кыгшӧм-либо государство, йӧз чукӧрлӧ нето торья мортгезлӧ сетӧм право удж вылӧ нето керны мый-либо сӧгшӧмӧ, мый бы мырднис правосёс да волясӧ, кӧдна висьталӧмӧсь эта Декларацияын.
